

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

моніторинг та оцінку, розробляти ефективні заходи адаптації систем охорони здоров'я до динамічних, глобальних, антропогенно зумовлених змін довкілля.

ОЦІНКА ПРОФЕСІЙНОГО РИЗИКУ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ, ЗАДІЯНИХ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПЕСТИЦИДІВ НА ПОСІВАХ СОНЯШНИКА

Гулай Т.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я, отруєння пестицидами є серйозною проблемою світового масштабу. Особливо підвищений ризик спостерігається серед працівників сільського господарства, які безпосередньо працюють із цими хімічними речовинами та регулярно з ними контактують. Саме ця категорія населення найчастіше зазнає як гострих, так і хронічних інтоксикацій. Негативний вплив пестицидів на організм людини може проявлятися не лише у формі гострих отруень і тимчасової втрати працездатності, але й призводити до розвитку тяжких віддалених наслідків для здоров'я.

Мета. Провести оцінку професійного ризику для сільськогосподарських працівників, задіяних при застосуванні препаратів Стратос Ультра, Дуал Голд, Круїзер, Енжіо, Максим XL, Амістар Екстра, Реглон Супер на посівах соняшника.

Матеріали та методи. Оцінка професійного ризику проводилася відповідно до чинного законодавства України. Досліджено діючі речовини: циклоксидим, метолахлор, тіаметоксам та лямбда-цигалотрин, ципроконазол, азоксистробін, флудіоксонілу, металаксил-М, дикватта препарати Стратос Ультра, Дуал Голд, Круїзер, Енжіо, Максим XL, Амістар Екстра, Реглон Супер на їх основі. Обробку соняшнику здійснювали на різних стадіях вегетації. Проведено розрахунок перкутанного, інгаляційного, комплексного та комбінованого ризиків (для препаратів, що містять дві та більше д.р.).

Статистичну обробку результатів проводили з використанням пакету статистичних програми IBM SPSS StatisticsBase v.22 та MS Excel.

Результати досліджень. Встановили, що при передпосівній обробці насіння препаратами Круїзер та Максим XL та його висіві величина перкутанного ризику для заправника і тракториста була в межах 0,028–0,057, інгаляційного ризику – 0,013–0,128, комплексного ризику – 0,069–0,159, комбінованого ризику (тільки для Максим XL) для заправника – 0,162, тракториста – 0,238.

При штанговій обробці посівів соняшнику препаратами Стратос Ультра, Дуал Голд, Енжіо, Амістар Екстра, величини інгаляційного і комплексного ризиків для заправників були в межах 0,00001–0,638 і 0,037–0,67 відповідно, для трактористів 0,00002–0,255 та 0,047–0,410 відповідно, перкутанний ризик-в межах 0,024–0,426 та 0,021–0,424 для заправників та трактористів відповідно, комбінований ризик для препарату Енжіо та Амістар Екстра встановив 1,025 та 0,518652 для заправників і 0,569 та 0,580052 трактористів відповідно.

При авіаобробці посівів соняшнику препаратом Реглон Супер величини перкутанного ризику для заправника та пілота достовірно не відрізнялись і становили 0,108 та 0,106 відповідно, величина інгаляційного ризику для заправника – 0,064, пілота – 0,128, величина комплексного ризику – 0,172 для заправника і 0,234 для пілота.

Встановлено, що величини перкутанного, інгаляційного, комплексного та комбінованого ризиків для різних категорій працівників достовірно не відрізнялись ($p > 0,05$) і не перевищували допустимого.

Висновок. Розраховані величини перкутанного, інгаляційного, комплексного, комбінованого ризиків для осіб, задіяних при застосуванні препаратів Стратос Ультра, Дуал Голд, Енжіо, Амістар Екстра, Круїзер, Максим XL, Реглон Супер в системі хімічного захисту посівів соняшника не перевищували 1, що відповідає затвердженим медико-санітарним регламентам.